

DURUITOAREA VECHÉ

ISTORIA SATULUI

Legendele spun, că denumirea satului provine de la râulețul Duruita, care multe secole s-a revărsat în râul Ciuhur, afluent al Prutului.

Localitatea a fost atestată documentar abia în 1755, când în drum spre Constantinopol făcu popas aici un ambasador polonez. În anul 1772 Duruitoarea apare pe harta generalului rus Baner. În 1835 moșia satului Duruitoarea trecu în posesia Mănăstirii Păscăuți, județul Botoșani. Trei familii din sat aveau cetățenie austriacă, numărul curților țărănești se ridica la 50. Ioan Cuzmiță, boiernaș avea pământuri mănoase în valea pârăului Duruita și peste Ciuhur.

În Duruitoarea au rezistat în timp două clădiri seculare. Una este cea în care multe decenii a funcționat școala primară. În anul 1892 aici activa o școală parohială de o clasă. Patronul ei era nobilul Gheorghe Precup. La 1 decembrie 1901 aici este numit învățător Gavril Hagacevschi din satul Danu. În 1933 în Duruitoarea Veche funcționa o școală primară, care era frecventată de 90 de copii. Învățători aici erau Eleonora și Eudochia Buzdugan, Gheorghe Săul și Vasile Chetraru.

Localnicii mai în vârstă își aminteau des de izvorul lui Chetraru. Locuitorii, oameni buni, în semn de respect, prețuire pentru fostul învățător Vasile Chetraru, mulți ani au purtat de grijă acestui izvor.

O activitate îndelungată, cu succes au avut-o doi învățători care au rămas în memoria multor generații de copii din Duruitoarea. Vasile Mereuță, director și învățătorul Efim Gherman (Haim Ițcovici). Clădirea școlii datează din secolul al XIX. Pereții groși, podeaua din lemn trainic de stejar, ușile mari, podul înalt... Totul e ca odinioară. În prezent în această clădire activează muzeul.

O altă clădire- carte de vizită a satului Duruitoarea Veche este biserica cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”. A fost construită de către săteni în anul 1806. Era din lemn, lipită din lut, acoperită cu paie. Biserica de piatră a fost construită pe locul celei vechi în anul 1848 cu sânguința preotului Teodor Constantin Onufrievici și a enoriașilor. Construcția are formă de cruce. A fost sfințită în ziua de 8 noiembrie 1848.

Din obiectele de cult din biserică, de menționat iconostasul din lemn de stejar, cumpărat de către enoriași și instalat în anul 1921 și două icoane vechi "Fecioara Maria" (1935) și "Sfântul Arhanghel Mihail"(1937).

ATRAȚIILE TURISTICE

Grota Duruitoarea Veche

La contopirea râurilor Ciuhur și Prut pulsul vieții bate încă din epoca paleoliticului inferior, când oamenii foloseau unelte din piatră cioplită. Aici se află cel mai timpuriu monument de istorie umană de pe teritoriul Republicii Moldova - Duruitoarea Veche.

La marginea satului Duruitoarea Veche, în lanțul calcarelor toltrice a fost descoperită o grotă care se extinde pe o distanță de 49 m în lungul lanțului de toltră, pe direcția nord-sud, și este alcătuită din trei camere. Înălțimea cupolei nu depășește 8 m.

Aici au fost identificate urmele unei stațiuni paleolitice cu urme de existență ale diferitor culturi umane preistorice: unelte din [silex](#), oseminte fosile de animale, amprente de vetre de foc etc.

Stațiunea a fost descoperită în 1958 de către arheologul Nicolae Chetaru. Pe parcursul a aproape două decenii, a fost studiată de echipe de arheologi, geologi și paleontologi. S-a stabilit prezența a trei niveluri autentice de locuire umană paleolitică IV, III și II, a numeroaselor reminiscențe scheletice fosile de mamifere și păsări din [pleistocen](#) și a diferitelor unelte de lucru și de vânătoare confecționate din silex și os. Piese arheologice litice și osemintele animalelor din locuințele nivelurilor IV și III sunt atribuite [paleoliticului](#) inferior, epoca Acheuleeană, cultura arheologică Tayak. Vârsta lor geologică este estimată la 160-100 mii de ani, astfel nivelurile IV și III sunt considerate ca fiind cele mai vechi stațiuni paleolitice din Republica Moldova. Stațiunea umană a vânătorilor din paleoliticul superior, descoperită în nivelul II de locuire, este atribuită culturii Gravetianului mediu local sau Epigravetianului timpuriu, adică aprox. 20-18mii de ani î.Hr. În depozitele acestui nivel au fost recoltate numeroase unelte de silex, corn și os, dar și cca 10 mii de resturi scheletice, în care s-a stabilit o diversitate de 54 specii de mamifere și 29 specii de păsări. Tot aici a fost găsit un [maxilar](#) inferior cu câteva măsele ale unui om paleolitic de tip fizic Neanderthal.

Majoritatea osemintelor sunt ale mamiferelor vâdate pentru alimentație: calul cu copita lată, măgarul sălbatic, bizonul, renul, cerbul gigantic, mamutul, iepurele, marmota-de-stepă ș.a. Alte animale erau vâdate pentru blana lor: castorul-de-râu, bursucul, pisica sălbatică, jderul, vulpea comună, vulpea-polară, râsul ș.a. În sfârșit, erau ucise și animalele care prezentau pericol pentru locuitorii stațiunii: lupul, mistrețul, pantera, rinocerul-lânos, glutonul, hiena-de-peșteră etc. La extremitatea de nord a recifului, în anul 2004 au fost excavate osemintele unui mamut de tip hozarian, foarte rar pe teritoriul actualei Republici Moldova.

Defileul Duruitoarea

Defileul Duruitoarea este un monument al naturii de tip geologic sau paleontologic. El este amplasat în partea de est a satului, pe malul stâng al râului Ciuhur, afluent al Prutului. Are o suprafață de 6,63 ha.

Reciful, grota și defileul Duruitoarea au o valoare științifică și instructivă ridicată. Prezintă interes pentru cercetarea istoriei geologice și a faunei neozoicului târziu al zonei, cât și a istoriei societății umane la nivel național și european.

Lacul de acumulare Costești-Stâncă

Lacul de acumulare Costești-Stâncă este un [lac](#) cu o suprafață de 590 km pătrați, situat pe cursul [râului Prut](#), la hotarul dintre [Republica Moldova](#) și [România](#).

Centrala hidroelectrică de la Stâncă-Costești a fost construită pe râul Prut, în dreptul localităților Stâncă (jud. Botoșani, România) și Costești din Republica Moldova. Lucrările au început în anul 1973, au fost inaugurate oficial la 4 noiembrie 1978, iar recepția definitivă s-a făcut în 1979.

Amplasamentul lucrărilor se află la 576 km de la vărsare, într-o zonă în care lățimea albiei majore de cca 3 – 4 km este strangulată și redusă la cca 400 m prin recifuri calcaroase care practic constituie un baraj natural.

Î.S. Nodul Hidro-Energetic Costești este un obiect strategic pentru economia țării noastre, produce energie electrică și atenuează viiturile. Clădirea hidrocentralei se află pe teritoriul a două state: R. Moldova și România.

Dacă n-ai vedea în adâncul zării malul român, ai avea senzația că te afli pe un litoral de mare. Veacuri în șir, Prutul se opintea să-și facă drum printre stanele înalte și abrupte de la Costești-Stâncă. Acum cât cuprinde privirea e numai apă. Priveliștea chiar te-ar încânta, dacă n-ai ști că sub această mare albastră zac vetrele a peste 20 sate, printre care Costești, Șarbaca, Dumeni, Cuconeștii Vechi.

MUZEUL

Clădirea în care se află muzeul a fost ridicată în anul 1892 ca o școală parohială de o clasă. Patronul ei era nobilul Gheorghe Precup. În perioada 2016-2017, în baza unui proiect finanțat din Programul CHOICE/UE, AO Moștenitorii (Bălți) a fost creat complexul muzeal Duruitoarea Veche, ce include muzeul, grotă și defileul. La 11 iunie 2017 a avut loc deschiderea expoziției de bază a Secției de Istorie a muzeului, cuprinzând arheologie (piese paleolitice și unelte de muncă ale omului preistoric oferite de AȘM și Muzeul Național de Istorie); piese de vase cucuteniene și obiecte de casă din cultura Sântana de Mureș, donate de persoane particulare; Colecția de etnografie, colectată aproape 20 ani din satele de la nordul Moldovei, cuprinde obiecte din lemn, ceramică, port. Există, de asemenea, o colecție de icoane și picturi pe sticlă, realizate la cercul de pictură din sat, lansat în anul 2018.

„Stâncă Dragosteii”

Stânca are peste 50 de metri înălțime și se află pe malul stâng al râului Ciuhur, pe moșia satului.

Denumirea de „Stânca Dragostei” vine de la o legendă veche despre doi tineri, care se iubeau. El era fiul chipeș al unui boier, unicul la părinți și viitorul moștenitor al întregii averi; ea, o fată frumoasă, dar săracă, din familie de țărani. Din motiv că făceau parte din clase sociale diferite, se întâlneau pe ascuns, seara, printre pietroaiele celea mari, pe care le știau din copilărie. După luni întregi de întâlniri, băiatul a mers să discute cu tatăl său și să ceară binecuvântarea părinților, după care să joace nunta. Tatăl însă nu i-a permis să se însoare cu o fată săracă: “mai bine să rămână neînsoțită decât să-l facă de rușine în tot satul”. Tânărul, distrus de cuvintele tatălui, s-a înțeleș cu iubita lui să se vadă în continuare în aceleași locuri, când va fi lună plină. Au urcat pe cea mai înaltă culme, și-au scos inelele din fire de iarbă, pe care și le-au dăruit în ajun, așezându-le pe o piatră, s-au sărutat și... au sărit în gol. Legenda zice că ei au rămas nedespărțiți pentru eternitate: ea transformându-se în stâncă, iar el – în râul de la poalele ei.

De pe această stâncă se deschide o panoramă largă de 10-15 km și frumusețe rară: râul Ciuhur cu sutele de pescari pe mal, satele din apropiere, câmpiile de peste Prut, din România, mii de flori de câmp, fluturi de diferite culori și „Dumbrava”, pădurea de stejari, locul cel mai iubit și populat de turiști.

LEGENDA DURUITOAREA

Se spune că mii de ani în urmă locurile acestea erau un tărâm cu pășuni și pajiști mănoase, unde liber viețuiau animale – zimbri, rinoceri, cerbi, mistreți, herghelii de cai s.a. Unica îndeletnicire a triburilor de oameni care locuiau aici era vânătoarea. Întrucât aveau hrană în abundență se simțeau în liniște și siguranță. Dar, de la o vreme, resursele de hrană au sărăcit și oamenii s-au înrăit, au devenit agresivi și deseori între aceste triburi aveau loc ciocniri mortale. Iată de ce, din piatră și bușteni de pădure, au început să-și facă ziduri de apărare, iar cărările spre sat le făceau printre lanțuri muntoase cu vârfuri ascuțite, labirinturi, pe maluri abrupte și cotloane adânci. Mai aveau și locuri de veghe, create în grote sau erau construite turnuri, de unde zi și noapte strajnicii asigurau paza și liniștea tribului.

Tocmai în acea perioadă, doi tineri din triburile dușmănoase între ele, nu știu cum s-a întâmplat de s-au întâlnit și s-au îndrăgostit unul de altul. Pe fată o chema Duruita și pe băiat - Ciuhur. Ea, gingașă și zburdalnică ca un pui de căprioară, cu ochi albaștri, ca cerul de primăvară, mereu zâmbitoare, avea un râs deosebit, de se opreau păsările din zbor să o asculte. De bucuria pe care o purta în suflet, ea mereu era veselă și blândă. El, calm și cumpătat, înalt și puternic, nu era prea vorbăreț și, privind-o cu multa dragoste, adora să asculte glasul fetei.

Strecurându-se din satele lor, venind pe poteci neștiute de nimeni, ei se întâlneau pe Țâglău, vârful, ori, cum i se mai spune, cap de munte, unde, dacă privești în sus, se deschide tot universul. Aici, în iarba înaltă și plină de răcoarea nopții ei priveau cerul adânc și dansul stelelor, pentru că spre dimineață, în așteptarea următoarei nopți, să se strecoare în satele lor. Dar odată tinerii au adormit și

Traseul ecoturistic "Stâncile Prutului" în raioanele Edineț, Rîșcani și Glodeni

În lumina zorilor au fost zăriți și prinși de strajnici. Ferecați în lanțuri aceștia, erau sortiți să fie despărțiți pe totdeauna.

Cihur a fost dus departe, spre miez-noapte, în câmp deschis și prins cu țărushi grei de pământ pentru ca, fără hrană și apă, ars de soare, bătut de vânturi și ploi, să devină pradă corbilor. Însă el nu simțea aceste dureri. Gândul că nu-și va mai vedea iubita niciodată îi pârjolea sufletul. Bărbații nu plâng. Doar o lacrimă de adâncă tristețe a căzut pe pământ și în acel loc a izvorât un pârâiaș. Fiind cu gândul numai la iubita sa, pârâiașul șerpuia tot mai departe și mai departe, ocolind obstacole și zdrobind lanțul muntos, înverșunat să ajungă la Țâglău, devenea tot mai adânc și puternic.

Duruita a fost ferecată nu departe de sat, într-un loc dosit de ochii lumii. Zile întregi Duruita plângea până când lacrimile ei, curate și senine, au format un pârâiaș, au crăpat piatra, formând un defileu și la fel, s-a avântat spre Țâglău. Dacă e să stai atent și în liniște, pe fundul defileului poți auzi șoaptele Duruitei "cihur – cihur – cihur".

Și până azi, Cihur și Duruita, se întâlnesc la poalele Țâglăului lor drag, unde stelele și luna coboară aproape de pământ ca să le lumineze calea.

Și până azi, în nopțile de vară, cei ce poartă în suflet Dragostea, dar cu adevărat Dragoste, aici pe Țâglău pot auzi șoaptele Duruitei și vedea, pe suprafața apei, lumina din ochii triști, dar fericiți ai Cihurului.

Informații utile:

Centrul de informare turistică

Centrul de informare turistică se află în incinta muzeului. Program de lucru: marți-duminică 10:00-17.00, Tel. +37379848077, +37367348211

Traseul ecoturistic "Stâncile Prutului" în raioanele Edineț, Rîșcani și Glodeni

---

Unități de cazare:

„Hanul cu noroc”, pensiune – s. Duruitoarea Veche, Persoana de contact Nicolae Moscalu. Tel +37379848077, +37379000526.

„La hanul lui Gheorghe”, pensiune – s. Duruitoarea Veche, Persoana de contact Gheorghe Rusu Tel. +373 69133362,

„Lago Vista”, pensiunea – or. Costești, tel +37367487909, persoana de contact Alina Melinteanu

Traseul ecoturistic "Stâncile Prutului" în raioanele Edineț, Rîșcani și Glodeni

Unități alimentare:

„La hanul lui Gheorghe”, sala de ceremonii - s. Duruitoarea Veche, tel. +373 69133362, persoana de contact Gheorghe Rusu

Magazin „Safir Market”, - or. Costești, tel. +373 [256 32 569](tel:+37325632569), persoana de contact Svetlana Caț

Gospodăria Gheorghe Negru, bucate țărănești, s. Duruitoarea Veche, tel +373076881983

Meșteri populari:

Sergiu Briceag – pictura pe sticlă, s. Duruitoarea Veche, tel +37367348211

Gheorghe Negru – mobilă de lemn (stil rustic), s. Duruitoarea Veche, tel +373076881983

